

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 39/09-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. februára 2009 predbežne prerokoval sťažnosť A. S., Rakúska republika, zastúpeného advokátom JUDr. J. T., P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky Okresným súdom Nitra v konkurznom konaní úpadcu L., spol. s r. o., vedenom pod sp. zn. 32 K/20/2007, ktorý odmietol jeho prihlášku ako veriteľa a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. S. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. decembra 2008 doručená sťažnosť A. S., Rakúska republika (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. T., P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Okresným súdom Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konkurznom konaní úpadcu L., spol. s r. o., vedenom pod sp. zn. 32 K/20/2007, ktorý odmietol jeho prihlášku ako veriteľa.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti okrem iného uviedol:

„Okresný súd v Nitre vyhlásil konkurz na dlžníka L., spol. s r. o., uznesením sp. zn.: 32 K/20/2007. Ako veriteľ som prihlásil svoje pohľadávky, zaslaním prihlášok správcovi konkurznej podstaty a Okresnému súdu v Nitre. Na jednej prihláške vo výške 12 846 030,- Sk, bola nesprávne spočítaná výsledná suma a bola uvedená suma vo výške 12 818 932,- Sk.

Správca konkurznej podstaty na prvej schôdzi veriteľov 28. 10. 2008 oznámil, že podľa § 28 ods. 5 zákona o konkurze a podľa ustanovenia § 30 ods. 3 vykonávacej vyhlášky k zákonu o konkurze sa na podanú prihlášku neprihliada z dôvodu nesprávneho sčítania na prihláške uvedených súm.

Podaním na Okresný súd v Nitre z 12. 11. 2008, som súd žiadal o opravu a uznanie prihlášky z dôvodu nesprávneho sčítania. Súd mi do dnešného dňa (sťažnosť je napísaná 28. decembra 2008, pozn.) neodpovedal.“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ označil okresný súd za porušovateľa svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy. V sťažnosti ďalej uviedol:

„Predmetom postupu súdu je odmietnutie mojej prihlášky z dôvodu nesprávneho sčítania súm uvedených na prihláške. Prihláška mi bola odmietnutá z dôvodu podľa ustanovenia § 28 ods. 5 zákona o konkurze a podľa ustanovenia § 30 ods. 3 vykonávacej vyhlášky k zákonu o konkurze.

Podľa ustanovenia § 28 zákona o konkurze, prihlášku spolu s prílohami podáva veriteľ v dvoch rovnopisoch správcovi na adresu jeho kancelárie a v jednom rovnopise na súd. Prihláška musí byť doručená správcovi aj súdu do 45 dní od vyhlásenia konkurzu. Na prihlášku doručenú po lehote alebo doručenú v lehote len správcovi alebo len súdu sa v konkurze neprihliada. Ako veriteľ som od správcu obdržal písomné vyhlásenie, že podaná prihláška je úplná a správna, t. j. podaná v lehote, tak ako to uvádza citované ustanovenie zákona.

Ustanovenie § 30 ods. 3 vyhlášky uvádza, že ak sa pri porovnaní údajov zapísaných do zoznamu pohľadávok s prihláškami doručenými súdu (§ 31 ods. 3 a § 123 ods. 2 zákona) zistí, že prihláška bola podaná len na súde, na súde sa o tom urobí v dvoch rovnopisoch

záznam podpísaný sudcom alebo ním povereným vyšším súdnym úradníkom a správcom, z ktorých jeden rovnopis sa pripojí k prihláške podanej na súde a druhý rovnopis sa založí do správcovského spisu. Z uvedeného je zrejmé, že odmietnutie mnou podanej prihlášky nemá oporu v zákone.

Jedným zo základných princípov, ktorými sa riadi súdne konanie, je princíp rovnosti účastníkov, ktorý vyjadruje skutočnosť, že účastníci konania musia stáť pred súdom v rovnom postavení, bez toho aby bola jedna alebo druhá strana akokoľvek procesne zvýhodnená. Účelom súdneho konania je spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov súdneho konania (§ 1 O. s. p.). Rovnako sa budú tieto princípy uplatňovať aj v konkurznom konaní, aj keď sa nejedná o sporové konanie, avšak aj v tomto konaní súd vo svojich rozhodnutiach sa musí riadiť článkom 2 ústavy SR, podľa ktorého štátne orgány môžu konať len na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu. Poskytnutie práva na súdnu ochranu nie je možné obmedziť iba na základné práva a slobody tak, ako sú uvedené v druhej hlave Ústavy SR. Obsah práva na súdnu ochranu uvedený v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94).

Podľa ustanovenia § 31 zákona o konkurze prihlásené pohľadávky spolu s údajmi uvedenými v prihláške správca priebežne zapisuje do zoznamu pohľadávok tak, aby konečný zoznam pohľadávok vyhotovil do 10 dní od uplynutia lehoty na prihlasovanie pohľadávok.

Po vyhotovení konečného zoznamu pohľadávok správca bezodkladne doručí jeden rovnopis konečného zoznamu pohľadávok na súd, pričom na súde porovná údaje zapísané do konečného zoznamu pohľadávok s údajmi uvedenými v prihláškach doručených súdu a podľa toho porovnania priamo na súde pod dohľadom sudcu alebo ním povereného vyššieho súdneho úradníka upraví konečný zoznam pohľadávok; ak sa pri porovnaní týchto údajov zistí, že prihláška doručená správcovi sa nezhoduje s prihláškou doručenou súdu, na prihlášku sa v konkurze neprihliada.

Po uplynutí lehoty na popieranie pohľadávok správcu najneskôr do troch dní od uplynutia tejto lehoty doručí jeden rovnopis konečného zoznamu pohľadávok s vyznačením popretých pohľadávok na súd; pre posúdenie, v akom rozsahu sú prihlásené pohľadávky popreté, sú údaje zapísané do konečného zoznamu pohľadávok doručeného súdu rozhodujúce.

Ak Okresný súd v Nitre odmietol moju prihlášku z dôvodu nesprávneho sčítania, tak na to nemal zákonný dôvod. Nakoľko zákon pripúšťa odmietnutie len z dôvodu nesúladu prihlášky doručenej správcovi a súdu.

Pritom obe mnou doručené prihlášky boli zhodné. Oznámenie o odmietnutí prihlášky bolo vykonané na schôdzi veriteľov 28. 10. 2008 v Komárne v sídle správcu. Tým, že súd odmietol moju prihlášku, a správca ju nepoprel, tak mi nedal možnosť domáhať sa nápravy súdnou cestou. Lebo zákon o konkurze nepripúšťa žalobu z dôvodu odmietnutej prihlášky.

Slovenský právny poriadok pozná opravu chýb pri písaní a počítaní. Podľa ustanovenia § 164 Občianskeho súdneho poriadku, súd kedykoľvek aj bez návrhu opraví v rozsudku chyby v písaní a počítaní, ako aj iné zrejme nesprávnosti. O oprave vydá opravné uznesenie, ktoré doručí účastníkom. Pritom môže odložiť vykonateľnosť rozsudku na čas, kým opravné uznesenie nenadobudne právoplatnosť.

Ak teda súd opravným uznesením, či rozsudkom môže napraviť chybu v písaní, počítaní a pod., tak prečo takúto možnosť nemám ja ako veriteľ v konkurze, ak samotný zákon o konkurze nespája s chybou pri písaní a počítaní neplatnosť prihlášky?

V konkrétnom prípade bola odmietnutá prihláška veriteľa Všeobecnej zdravotnej poisťovne z dôvodu, že prihlášku neevidoval súd, len správca. Pričom veriteľ mal potvrdenie o podaní prihlášky na súde. Ak u tohto veriteľa súd uzná prihlášku, teda prizná chybu, tak je tu nerovnosť práv. Lebo ak súd môže napraviť chybu, tak prečo by ju nemohol napraviť aj veriteľ. Respektíve súd na žiadosť veriteľa. Práve takúto nápravu som žiadal listom z 12. 11. 2008, avšak súd mi doteraz neodpovedal.

Tvrdím, že súd porušil moje ústavné právo tým, že nerozhodoval v zmysle zákona a aj tým, že ak napravi svoju chybu v konkurznom konaní, tak neposkytuje všetkým účastníkom rovnaké práva, čím porušuje princíp rovnosti účastníkov.“

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom určil, že:

„v konaní na Okresnom súde v Nitre, vedenom v konkurznom konaní úpadcu L., spol. s r. o. pod sp. zn. 32 K/20/2007, bolo porušené moje ústavné právo na súdnu a inú právnu ochranu zakotvené v článku 46 ods. 1 čl. 47 ods. 3 Zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky, v znení neskorších predpisov. Nakoľko Okresný súd v Nitre v označenom konaní porušil moje ústavné práva v tom, že odmietol moju prihlášku ako veriteľa v označenom konkurze vo výške 12 846 030,- Sk.“

Sťažovateľ súčasne požiadal ústavný súd, aby určil, že odmietnutie prihlášky vo výške 12 846 030 Sk je nezákonné.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa skúmajúc, či nie sú dané dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ tvrdí, že k porušeniu jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy došlo tým, že okresný súd nerozhodoval v zmysle zákona, keď odmietol jeho prihlášku do konkurzu na dlžníka L., spol. s r. o., z dôvodu nesprávneho sčítania jeho dvoch pohľadávok, t. j. na prihláške uvedených súm. Okresný súd tiež nereagoval na žiadosť sťažovateľa z 28. novembra 2008, ktorou sa domáhal nápravy a žiadal o opätovné prehodnotenie zaslanej prihlášky a o jej uznanie ako riadne prihlásenej, *„tak ako to opravil správca, tým, že správne spočítal prihlásené sumy pohľadávky“*.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v rámci vyhláseného konkurzu okresným súdom (uznesenie sp. zn. 32 K/20/2007) prihlásil dve svoje pohľadávky zaslaním zhodne vyplnených prihlášok správcovi konkurznej podstaty, ako aj okresnému súdu.

Účastníkom konkurzného konania podľa § 24 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o konkurze“) sú veritelia, ktorí spôsobom ustanoveným týmto zákonom prihlásili svoje pohľadávky. Postavenie účastníka konkurzného konania (§ 27 ods. 5 zákona o konkurze) veriteľovi zanikne aj vtedy, ak spôsobom ustanoveným týmto zákonom neprihlási svoju pohľadávku.

Ani správca, ani súd nie sú podľa § 29 ods. 9 zákona o konkurze povinní vyzvať veriteľa na doplnenie alebo opravu neúplnej alebo nesprávnej prihlášky; na požiadanie sú však povinní vydať veriteľovi potvrdenie o doručení prihlášky. Správca je tiež povinný v potvrdení uviesť, či prihlášku možno podľa odseku 1 alebo 2 považovať za úplnú;

o prípadných nedostatkoch prihlášky je správca povinný veriteľa v potvrdení poučiť. Podľa § 30 zákona o konkurze veriteľ zodpovedá za nesprávnosť údajov uvedených v prihláške.

Zo sťažnosti sťažovateľa tiež vyplynulo, že od správcu pôvodne dostal písomné vyhlásenie, že podaná prihláška je úplná a správna, t. j. podaná v lehote, tak ako to uvádza citované ustanovenie zákona (§ 28 ods. 5 zákona o konkurze, pozn.), to znamená, správca v potvrdení nepoučil veriteľa o prípadných nedostatkoch prihlášky (čo patrí k povinnostiam správcu podľa § 29 ods. 9 zákona o konkurze). Podľa sťažovateľa mu potom správca konkurznej podstaty na prvej schôdzi veriteľov 28. októbra 2008 oznámil, že sa na jeho prihlášku neprihliada z dôvodu nesprávneho sčítania na prihláške uvedených súm. Podľa sťažovateľa pritom obe podané prihlášky (správcovi aj okresnému súdu) boli zhodné, to znamená, že pri porovnaní údajov uvedených na oboch prihláškach v rámci konečného zoznamu pohľadávok sa nemohla zistiť ich nezhoda, ktorá inak tvorí kvalifikovaný dôvod neprihliadnutia na prihlášku (ak za nezhodu nebude z formálnych dôvodov považovaná oprava, ktorú v prihláške urobil práve správca, a ktorá spočívala v správnom spočítaní prihlásených súm pohľadávky).

Napokon sťažovateľ tvrdí, že *„tým, že súd odmietol moju prihlášku a správca ju nepoprel, tak mi nedal možnosť sa domáhať nápravy súdnou cestou. Lebo zákon o konkurze nepripúšťa žalobu z dôvodu odmietnutej prihlášky.“*

Podľa názoru ústavného súdu vo veci sťažovateľa nie je vylúčená právomoc všeobecného súdu, t. j. sťažovateľ sa mohol domáhať ochrany svojich práv, resp. svojho právneho postavenia v rámci určovacej žaloby na všeobecnom súde o tom, či je, alebo nie je účastníkom konania (aj osobitného konania podľa zákona o konkurze) na základe žaloby o posúdenie toho, či taký právny vzťah alebo právo je, alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem [§ 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku]. Žiadosť sťažovateľa zaslanú okresnému súdu nemožno považovať za právne relevantný prostriedok súdnej ochrany.

Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto

práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. III. ÚS 207/04, I. ÚS 34/05, I. ÚS 127/05, IV. ÚS 212/07).

Ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy teda limitujú právomoc ústavného súdu vo vzťahu k všeobecným súdom princípom subsidiarity, podľa ktorého ústavný súd rozhoduje o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Právomoc všeobecného súdu poskytnúť sťažovateľovi ochranu pred zásahom do jeho základných práv a slobôd v danej veci vylučuje právomoc ústavného súdu na meritórne prerokovanie tejto časti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. februára 2009